

Especials > RADIOACTIVITAT

RADIOACTIVITAT observa de prop dos ràdios lliures seminals, la bolonyesa Radio Alice i la parisenca Radio Tomate, com a singulars casos d'estudi en els quals conflueixen l'autogestió, l'organització descentralitzada i el DIY. La minisèrie serveix d'introducció al moviment de la ràdio lliure, que a les acaballes dels setanta va emergir en diverses parts del món a partir de la necessitat de donar veu a actors desvinculats de l'establishment mediàtic: una alternativa al relat del poder que es pot llegir també com l'avantsala a l'estructura horitzontal i rizomàtica de les xarxes digitals.

Continguts del PDF:

- 01. Sumari
- 02. Escaleta del programa
- 03. Enllaços relacionats
- 04. Crèdits
- 05. Llicència

Producció, documentació i entrevista: Roc Jiménez de Cisneros.

RADIOACTIVITAT #2

Radio Tomate

François Pain és un cineasta resident a París. A la clínica privada La Borde, fundada per Jean Oury a prop de Cour-Cheverny a la vall del Loira, Pain va treballar al costat de Félix Guattari, amb qui va coincidir en diversos projectes relacionats amb la psiquiatria alternativa i la comunicació. Entre aquests projectes, destaca Radio Tomate, un dels esforços més singulars de la història de la ràdio lliure francesa. Pain és també el cofundador de la Federació de Ràdios Lliures no Comercials de França.

01. Sumari

Radio Tomate ha passat a la història com un dels principals actors de l'escena de la ràdio lliure francesa a finals dels setanta, però François Pain traça una línia directa entre la creació del projecte i la realitat nord-italiana de l'època. No només iniciatives com ara Radio Alice a Bolonya van encendre la guspira del moviment francès: la precària infraestructura tecnològica (els emissors casolans) també provenia de l'experiència acumulada a Itàlia en pocs però intensos anys de treball underground. El que és interessant d'aquest paral·lelisme és l'enorme diferència entre el marc legal dels dos països. A les acaballes dels setanta, Itàlia havia alliberat les ones i havia obert la porta a desenes de petites emissores independents. Per contra, a França, les primeres emissions de Pain i dels seus col·laboradors eren completament il·legals. Abans de l'arribada al poder de François Mitterrand i de la consegüent legalització de les ràdios privades (un gest que al mateix temps donava llum verda a tota mena de projectes no comercials), Radio Tomate i altres col·lectius propers havien funcionat des de la més absoluta clandestinitat, i havien continuat la tasca de ràdios pirates com Radio Luxembourg o Europe n° 1. Tant una com l'altra des de mitjans dels cinquanta havien esquivat amb èxit la prohibició estatal i van assolir quotes de popularitat insospitades.

Fruit de la cooperació (sovint conflictiva) d'un seguit de militants d'esquerres, pensadors i artistes, Radio Tomate va arrencar el 1981 amb l'objectiu de fomentar una nova idea de debat i una alternativa comunicativa de barri i de carrer; en paraules de Félix Guattari, part activa del nucli del projecte: "la reapropiació individual i col·lectiva, l'ús interactiu de les màquines d'informació, la comunicació, la intel·ligència, l'art i la cultura". Igual que Radio Alice, la primera etapa de Radio Tomate no va ser llarga. Dos anys després de la seva posada en marxa, i com a conseqüència tant de la persecució policial com del caos inherent a la seva estructura descentralitzada, el projecte va quedar bruscament interromput. I com també va passar en el cas italià, les posteriors iteracions de l'emissora (fins arribar al naixement de Fréquence Paris Plurielle, l'any 1992) es van desviar progressivament de la idea original, de la barreja de poesia i política que havia fet de la primera ràdio lliure una experiència mediàtica radicalment diferent.

02. Escaleta del programa

- 00:44 El naixement de la ràdio lliure a França
- 03:27 Organització i dinàmica de Radio Tomate
- 04:30 Guattari com a figura central
- 06:26 Resistència underground
- 10:04 L'experiència del Minitel
- 12:54 conflicte després de la legalització de les ràdios lliures
- 15:58 La influència de Radio Alice

[Moment d'una retransmissió de Radio Tomate]

---

03. Enllaços relacionats

Article "Félix Guattari et les agencements post-média"

www.multitudes.net/Felix-Guattari-et-les-agencements/

Article "Un exemple de radio associative, Radio Tomate"

fresques.ina.fr/jalons/fiche-media/InaEdu01239/un-exemple-de-radio-associative-radio-tomate.html

Article "A Era Pós-Mídia Desenhada nas Rádios Livres: o Pensamento de Félix Guattari"

www.ganesha.org.br/arquivosSGC/DOWN_220536radios_livres___intercom.pdf

---

05. Crèdits

Produït per Roc Jiménez de Cisneros. Entrevista i documentació: Roc Jiménez de Cisneros. Enregistat amb un micro Beyerdynamic MC 930, una gravadora Tascam DR-100 i editat amb SoundStudio.

---

06. Llicència

2014. Tots els drets reservats. © dels temes dels artistes i/o dels segells discogràfics.

Ràdio Web MACBA és un projecte de recerca i divulgació sense ànim de lucre. S'han fet totes les gestions possibles per identificar els propietaris dels drets d'autor. Qualsevol error o omisió accidental, que haurà de ser notificat per escrit a RWM, serà corregit en la mesura del possible.